

เพลงทยอยเดี่ยว ประพันธ์ขึ้นตอนปลายสมัยรัชกาลที่ 3 โดยพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) สำหรับใช้เดี่ยวปีเพื่ออวดฝีมือโดยเฉพาะ อีกทั้งยังเป็นเดี่ยวชั้นสูงสุดเพลงหนึ่งในวัฒนธรรมดนตรีไทยอันมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นแหล่งรวมสรรพวิชาทั้งด้านวิธีการปฏิบัติและการใช้ทฤษฎีในการประดิษฐ์ทำนอง ต่อมาครูล่วงไพเราะเสียงขอได้ประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยวสำหรับซอด้วงขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 โดยใช้กลวิธีการบรรเลงตามอัตลักษณ์ของซอด้วงเป็นหลัก

การศึกษาและวิเคราะห์ทางดนตรีในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลบริบทของเพลงวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างเฉพาะทางดนตรี และรวมถึงการใช้กลวิธีพิเศษและเม็ดพรายต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงทยอยเดี่ยว ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบทำนองแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เนื้อทำนองเพลงและทำนองโยน โดยมี ส่วนประกอบของเพลงแบ่งออกเป็นสามขึ้นทำนอง ส่วนเนื้อทำนอง ส่วนทำนองโยน ส่วนเชื่อมทำนองและส่วนลงจบทำนอง

2. ลักษณะของการดำเนินทำนอง ใช้วิธีการบรรเลงที่เรียกว่า ลอยจังหวะ การทอนทำนองและการแปรทำนอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้สำนวนกลอนเพลงมีความยาวขึ้นบนพื้นฐานโครงสร้างของกลุ่มเสียงย่อยในแต่ละสำนวน อันจะส่งผลให้ทำนองมีความหลากหลายมากขึ้น

3. วิธีการบรรเลงซอด้วงตลอดทั้งเพลง ใช้กลวิธีพิเศษและเม็ดพรายที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียงหลัก คือ ซลทขรมx เป็นบันไดเสียงรองจำนวนทั้งหมด 5 บันไดเสียง ดังปรากฏในทำนองเพลง นอกจากนี้การใช้กลวิธีพิเศษในบางทำนองยังคงรูปแบบลักษณะทำนองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการบรรเลงนี้วเอกของปี

4. ความสอดคล้องของจังหวะประกอบด้วยลักษณะทำนองที่แตกต่างกันจึงทำให้ผู้บรรเลงและผู้ควบคุมจังหวะต้องมีจุดสังเกตของทำนองในทิศทางเดียวกัน เช่น การหมดวรรคการลอย การหมดวรรคทำนอง การเปลี่ยนอัตราจังหวะ การย่นจังหวะของหน้าทับในขณะแนวทำนองของผู้บรรเลงที่มีความเร็วขึ้น

การศึกษาลักษณะการดำเนินทำนองเพลงทยอยเดี่ยวสำหรับซอด้วง ทางครูล่วงไพเราะเสียงขอ (ยุ่น ดุริยะชีวิน) เป็นการศึกษาผลงานเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทยชั้นหนึ่ง ที่เป็นการสืบทอดและอนุรักษ์องค์ความรู้แห่งภูมิปัญญาของโบราณจารย์ให้ดำรงอยู่สืบไป

Thayoi Diao was originally composed during the reign of King Rama III by Phrapraditphairo (Kru Mii Duriyangura) as an instrumental solo piece for pii. Thayoi Diao is one of the most advanced solo pieces in Thai music. It requires both knowledge and skills of the composer to create the melodies. During the reign of King Rama VII, Kru Luang Phairo Siangsaw composed another instrumental solo version of Thayoi Diao for saw u. The saw u solo of Thayoi Diao by Kru Luang Phairo Siangsaw reveals the use of techniques specifically belonged to the instrument.

The research aims to investigate the context of Thayoi Diao solo for saw u, musical form of the piece including special techniques and styles employed in this solo version. The analysis shows as follows:

1. Melodic Characteristics can be divided into two groups: (1) *neu* melodies or main melodic lines and (2) *yon* melodies or tonal-concentrating melodic lines. The structure of Thayoi Diao solo composition has five sections: introduction, main melodic lines, tonal-concentrating melodic lines, bridge (transitional section), and ending.

2. Melodic movements employ a technique known as *loy changwa* or non-Meter playing. The reduction and variation of melodies are the main factors to elongate the composition based on the tonality used in each section. Thus, it renders varieties to the composition as a whole.

3. Special techniques reflect a unique musical identity of the instrument. The consequences of special techniques are the transposition of melodic modes which occur altogether five times within the composition. In addition, some melodic phrases make a reference to the original composition of Thayoi Diao for pii.

4. In terms of rhythm, the interrelationship between a soloist and percussionists is of great significance to achieve the excellent performance. Both soloists and percussionists must work together and pay attention to important points marking the sections, for example, the end of non-meter sections, the end of main melodic lines, the change of tempo, and the supporting role of percussionists to a soloist when the tempo becomes faster.

The study of Thayoi Diao solo for saw u by Kru Luang Phairo Siangsaw is one of the musical studies in Thai music which will enable the transmission and preservation of the Thai musical wisdom to the next generation.